

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Микола КОРОТЄЄВ

«08» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика зайнятості та ринок праці

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»

Освітня програма: «Соціальне забезпечення»

Факультет: економіки і підприємництва

Робоча програма навчальної дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньо-наукової програми «Соціальне забезпечення». – Умань: Уманський НУС, 2024. – 28 с.

Розробник: Коротєєв Микола Анатолійович, к.е.н., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

_____ Микола КОРОТЄЄВ
(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Протокол від «07» серпня 2024 року №1.

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

_____ Сергій СОКОЛЮК
(підпис)

«07» серпня 2024 року № 1.

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «08» серпня 2024 року № 1

Голова
_____ Руслан МУДРАК
(підпис)

«08» серпня 2024 року

© УНУС, 2024 рік

© Коротєєв М.А., 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 23 Соціальна робота	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		6-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 3	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітня програма: «Соціальне забезпечення»	Лекції	
		36 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		34 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	108 год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Політика зайнятості та ринок праці» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньої програми «Соціальне забезпечення».

Мета курсу (інтегральна компетентність) — оволодіння здобувачами системою знань про ринок праці, вміннями та навичками в сфері формування і регулювання його механізмів, зокрема, у визначенні місця ринку праці в економічній системі країни; розкритті концепцій регулювання соціально-трудова відносин, механізму саморегулювання, державного та колективно-договірного регулювання ринку праці, моделей регулювання ринку праці в залежності від типу економічної системи країни, суб'єктів структури та інфраструктури ринку праці, методів державного регулювання ринку праці, основних напрямів і принципів сучасної політики зайнятості населення.

Головними **завданнями** навчальної дисципліни є:

- засвоєння знань про теоретичні положення ринку праці;
- оволодіння вміннями і навичками застосовувати ці знання в практиці регулювання механізмів ринку праці на рівні організації, видів економічної діяльності та економіки в цілому;
- розвиток здібностей до науково-дослідницької діяльності, самостійності та відповідальності.

Предмет дисципліни — принципи й механізми функціонування ринку праці та формування політикт продуктивної зайнятості населення.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми:

Пререквізити	Постреквізити
Економіка праці і соціально-трудова відносини	Соціальне обслуговування населення
Соціальна політика	Основи соціально-економічного аналізу
Європейські соціальні студії: можливості для України	Соціально-економічний розвиток та соціальна безпека
Основи економіки соціального забезпечення	Соціальна робота в громаді та місцеве самоврядування

Вивчення навчальної дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» спеціальності 232 Соціальне забезпечення галузі знань 23 Соціальна робота(табл. 1).

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 4	Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення;
		ПРН 6	Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту
ЗК 5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 10	Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення;
		ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення
Спеціальні компетентності (СК)			
СК 1	Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави;	ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення;
		ПРН 4	Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення;
СК 4	Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення;	ПРН 6	Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту;
		ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення;
		ПРН 8	Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення;
СК 7	Здатність застосовувати методики індивідуальних обрахунків адресної соціальної допомоги, методики індивідуальних обрахунків призначення субсидій, соціальної допомоги мало захищеним категоріям населення, допомоги по безробіттю;	ПРН 10	Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення;
		ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення;

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Політика зайнятості та ринок праці», наведено в

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Політика зайнятості та ринок праці»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Критичне осмислення проблем реалізації соціально-економічної підтримки населення та на межі предметних галузей	лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
2	Уміння/навички:		
2.1	Проведення дослідницької та інноваційної діяльності зспрямованої на підвищення ефективності реалізації соціально-економічної підтримки населення	лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
2.2	Розв'язання складних соціально-економічних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог		
3	Комунікація:		
3.1	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, вирішення конкретних задач і ситуацій, контрольна (модульна) робота
4	Відповідальність і автономія		
4.1	Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує здійснення аналізу та прогнозування ефективності реалізації соціально-економічної підтримки населення	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, вирішення конкретних задач і ситуацій, контрольна (модульна) робота
4.2	Прийняття управлінських рішень	практичне	представлення

у вирішенні питань соціально-економічної допомоги мало захищеним категоріям населення та здійснення відповідної корекції в межах напряму діяльності.	заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, вирішення конкретних задач і ситуацій, контрольна (модульна) робота
--	---	--

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення;	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
ПРН 4	Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення;	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
ПРН 6	Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту;	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення;	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна)

		Moodle	робота
ПРН 8	Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення;	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
ПРН 10	Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення;	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення;	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Ринок праці в соціально-економічній системі держави

Тема 1. Поняття ринку праці та його місце в соціальній сфері

Визначення ринку праці та його структури. Ринок праці як система соціально-економічних відносин, його економічне та соціальне значення. Сутність ринку праці в широкому та вузькому значенні. Основні складові ринку праці.

Сегментація та гнучкість ринку праці. Сутність класифікаційних ознак сегментації ринку праці. Критерії оцінки сегментації та їх характеристика. Визначення основних форми гнучкості на ринку праці.

Класичні та зарубіжні моделі ринку праці. Ретроспективний вплив класичних моделей на становлення сучасного ринку праці. Сутність та характерні ознаки зарубіжних моделей ринку праці.

Тема 2. Інфраструктура ринку праці

Сутність та значення інфраструктури ринку праці. Визначення змісту категорії «інфраструктура ринку праці». Організаційне та нормативно-правове забезпечення складових інфраструктури.

Заклади державного та недержавного регулювання ринку праці. Державні інституції функціонування та регулювання ринку праці на державних рівнях управління. Недержавні заклади та громадські організації сприяння зайнятості.

Нормативно-правове забезпечення регулювання ринку праці. Особливості національної нормативно-правової системи регулювання ринку праці України. Міжнародне нормативно-правове забезпечення регулювання ринку праці. Нормативно-методичне забезпечення регулювання ринку праці.

Тема 3. Попит на ринку праці: сутність, структура, фактори впливу

Індивідуальний попит на ринку праці. Попит та індивідуальний попит на ринку праці. Визначення кількості індивідуального попиту. Попит на працю у коротко- і довготривалий період.

Сукупний попит на ринку праці. Сутність та структура сукупного попиту на ринку праці. Кількісний вимір сукупного попиту. Еластичність як індикатор сукупного попиту.

Індивідуальна пропозиція на ринку праці. Структура індивідуальної пропозиції, його сутність. Ефект доходу та заміщення. Індивідуальний вибір на ринку праці. Функції корисності, комбінації функцій «дохід-дозвілля». Інтенсивність та ефективність праці. Самомаркетинг на ринку праці.

Фактори впливу на попит на ринку праці. Дія ефекту масштабу та заміщення.

Тема 4. Пропозиція на ринку праці: сутність, структура, фактори впливу

Сукупна пропозиція на ринку праці. Сутність сукупної пропозиції. Джерела формування сукупної пропозиції. Методики класифікації людських ресурсів на

ринку праці. Типи та режими відтворення відтворення людських ресурсів. Сутність категорії «трудові ресурси». Кількісні і якісні показники відтворення трудових ресурсів.

Фактори впливу на пропозицію на ринку праці. Закон пропозиції праці. Дія ефекту масштабу та заміщення. Стан та структура економічно активного населення. Міграційні процеси зайнятого населення. Рівень розвиненості системи соціального захисту.

Тема 5. Внутрішньофірмовий ринок праці

Роль і функції внутрішньофірмового ринку праці в процесах, що відбуваються на сукупному ринку праці. Особливості внутрішньофірмового ринку праці. Соціально-трудова відносина.

Дисбаланс на внутрішньофірмовому ринку праці. Дефіцит і надлишок робочої сили на внутрішньофірмовому ринку праці. Маркетинг внутрішньофірмового ринку праці. Методи пристосування внутрішньофірмової пропозиції робочої сили до економічних змін. Державні заходи щодо пом'якшення негативних наслідків вивільнення працівників, підтримка вітчизняного товаровиробника. Маркетинг внутрішньофірмового ринку праці, його сутність і мета.

Дискримінація на внутрішньофірмовому ринку праці. Види дискримінації. Теоретичні основи дискримінації на ринку праці.

Тема 6. Незареєстрований ринок праці

Поняття неформального сектора і його складової – неформальної зайнятості. Характерні риси неформальної зайнятості в українській економіці. Сутність та структура незареєстрованого ринку праці. Неформальний сектор у структурі національного ринку праці. Методи вимірювання незареєстрованого ринку праці та незареєстрованої зайнятості. Прямі та непрямі методи визначення зайнятості в нелегальному секторі. Непрямі методи оцінки неформальної зайнятості. Незареєстрований ринок праці в Україні (в статистичній оцінці).

Тема 7. Сегментація та гнучкість ринку праці

Причини виникнення поняття «гнучкий ринок праці». Поняття гнучкості та жорсткості ринку праці, їх характеристики. Фактори впливу на гнучкість ринку праці. Зв'язок гнучкості з вторинним ринком праці.

Заходи щодо посилення гнучкості ринку праці. Проблеми ринкової економіки, які можна розв'язати через використання гнучких форм зайнятості. Гнучкі форми зайнятості та їх роль у державному регулюванні зайнятості. Організаційно-технологічний процес виробництва й стан виробничих відносин як умови застосування гнучких форм зайнятості. Види гнучких форм зайнятості.

Нестандартні режими робочого часу: неповний робочий день та його різновиди, гнучкий робочий рік, стиснутий робочий тиждень, режими гнучкого робочого часу.

Надомна праця. Тимчасовий найм. Форми тимчасового найму. Методи посилення гнучкості витрат на робочу силу. Дотримання принципів трудової

моралі на японських підприємствах як засіб досягнення гнучкості витрат на робочу силу.

Активність, мобільність і міграція робочої сили, чинники, що впливають на кожну з перелічених категорій. Основні теорії міграції. Позитиви та негативи трудової міграції.

Змістовий модуль 2. Забезпечення зайнятості населення в системі функціонування ринку праці

Тема 8. Зайнятість населення як соціально-економічна категорія

Поняття зайнятості населення. Підходи до визначення «зайнятість». Економічний і соціальний зміст категорії «зайнятість». Визначення характеристик складових структури зайнятості.

Структура, форми, і види зайнятості населення. Структура зайнятості в соціальному аспекті. Класифікація основних форм зайнятості. Ефективна, повна і раціональна зайнятість населення.

Концептуальні засади регулювання зайнятості. Сутність основних концепцій зайнятості. Моделі державної політики зайнятості в умовах трансформаційних процесів.

Державні напрями та тенденції політики зайнятості населення в Україні. Інституціональні механізми регулювання зайнятості населення. Принципи регулювання зайнятості населення в Україні. Активна і пасивна державна політика зайнятості.

Тема 9. Безробіття: сутність, форми, соціально-економічні наслідки

Підходи до визначення категорії «безробіття». Безробіття як соціально-економічне явище. Визначення безробіття за методологією МОП. Причини безробіття. Соціальні наслідки безробіття.

Форми та види безробіття. Класифікаційні ознаки критеріїв безробіття. Характеристика основних форм безробіття (фрикційне, інституціональне, структурне, циклічне). Основні види природного та вимушеного безробіття.

Показники оцінки стану безробіття. Закон А. Оукена, крива Філіпса. Концепції визначення природного рівня безробіття. Природна норма безробіття. Коефіцієнт безробіття за методологією МОП.

Тема 10. Державне регулювання ринку праці та соціальна політика у сфері зайнятості населення

Державне регулювання ринку праці. Сутність та принципи регулювання ринку праці державою. Функції держави на ринку праці. Механізм та методи державного регулювання ринку праці. Економічна та соціальна складова механізму. Правові і адміністративні важелі регулювання ринку праці.

Економічний та соціальний аспект регулювання ринку праці. Страхові фонди та квоти на працевлаштування. Рівні впливу інвестицій на ринок праці. Соціальна та економічна організації працевлаштування населення. Регулювання соціально-

трудових відносин на державному, регіональному та територіальних рівнях. Розвиток соціального партнерства.

Соціальна політика її пріоритети на ринку праці Україні. Сучасна структура зайнятості на ринку праці. Державні гарантії працездатним особам. Політика повної продуктивної зайнятості. Забезпечення гарантій зайнятості. Галузева та регіональна структура зайнятості на ринку праці.

Тема 11. Правове забезпечення ринку праці

Конституційні норми державного регулювання ринку праці та зайнятості в Україні. Права громадян України та іноземців щодо зайнятості і соціального захисту, викладених у Конституції України.

Закон України «Про зайнятість населення». Причини його багаторазового коригування, відповідність міжнародним нормам. Виключне право громадян розпоряджатися своїми здібностями до праці, відповідальність держави за створення умов для реалізації прав громадян на працю. Підходяща робота. Додаткові гарантії зайнятості для окремих категорій населення. Компенсації і гарантії при втраті роботи.

Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття». Принципи страхування. Суб'єкти страхування. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, джерела його утворення. Обчислення страхового стажу. Розміри допомоги з безробіття та часткового безробіття. Допомога в період професійної підготовки. Дотації роботодавцю на створення нових робочих місць. Забезпеченість незастрахованих осіб.

Інші нормативні акти державного регулювання зайнятості. Інші нормативні документи, що регулюють зайнятість населення і безробіття, затверджені Кабінетом Міністрів України. Контроль за додержанням законодавства України про зайнятість населення. Форми міжнародних норм зайнятості і соціального захисту. Умови їх дійсності на національних рівнях. Конвенція МОП стосовно зайнятості, безробіття та соціального захисту, ратифікована Україною.

Тема 12. Соціальне страхування населення на випадок безробіття

Напрями державної підтримки безробітних. Трудове посередництво і страхування на випадок безробіття.

Сучасний стан системи обов'язкового державного страхування на випадок безробіття. Перехід від соціальної підтримки до соціального страхування. Соціальна справедливість при наданні допомоги по безробіттю.

Пріоритети соціального страхування на випадок безробіття. Додаткові гарантії зайнятості для вразливих верств населення. Працевлаштування молоді та людей з інвалідністю. Гарантії та пільги безробітним особам з інвалідністю. Дотації на заробітну плату працівників, які зареєстрованого у державній службі зайнятості.

Тема 13. Роль і функції державної служби зайнятості України

Сутність і зміст державної служби зайнятості. Базові принципи діяльності державної служби зайнятості. Функції, обов'язки і повноваження. Структура державної служби зайнятості. Система послуг та показники діяльності.

Технології надання соціальних послуг центрами зайнятості. Принципи ефективного трудового посередництва. Основні етапи технологічного процесу надання соціальних послуг. Соціальний контракт та рекомендації щодо працевлаштування.

Сутність функціонально-просторових секторів в центрі зайнятості. Призначення та зміст функціонально-просторових секторів. Перелік секторів у центрах зайнятості. Забезпечення функціонально-просторових секторів.

Тема 14. Аналіз і прогнозування зайнятості на ринку праці

Теоретичне та інформаційне забезпеченні аналізу ринку праці. Основні прийоми аналізу ринку праці. Організація спостережень державної статистики ринку праці. Державна статистична звітність та вибіркові обстеження. Рівні аналізу стану ринку праці.

Показники та структура аналізу ринку праці. Система аналітичних показників статистики ринку праці України. Система показників оцінки стану ринку праці Держкомстату України. Система показників аналізу ринку праці Державного центру зайнятості.

Моніторинг і прогнозування стану ринку праці. Сутність прогнозування ринку праці. Класифікація методів прогнозування. Характеристика основних прогнозних показників розвитку ринку праці. Прогнозування попиту та пропозиції за галузями матеріального виробництва та невиробничої сфери. Моніторинг зайнятості і безробіття.

Тема 15. Особливості національного ринку праці

Статистично-аналітичний огляд стану ринку праці України в кризовий та посткризовий періоди. Основні показники стану офіційного ринку праці в Україні. Вплив структурної перебудови економіки України на формування ринку праці. Державне регулювання структурних змін в економіці. Інноваційний вектор розвитку економіки та його вплив на зайнятість та ринок праці.

Тема 16. Міжнародні стандарти у сфері зайнятості населення

Міжнародні організацій в системі регулювання ринку праці. Міжнародна організація праці (МОП). Світовий банк. Міжнародний валютний фонд. Організація об'єднаних націй.

Міжнародна організація праці. Структура МОП. Задачі та функції МОП. Методи роботи і основні сфери діяльності.

Міжнародні нормативно-правові важелі регулювання зайнятості. Конституція та конвенції МОП. Ієрархія конвенцій. Декларація МОП про принципи та права у сфері зайнятості. Європейська соціальна хартія. Європейський кодекс соціального забезпечення.

**4. Структура навчальної дисципліни
«Політика зайнятості та ринок праці»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд.	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
МОДУЛЬ 1.										
Змістовий модуль 1. Ринок праці в соціально-економічній системі держави										
Тема 1. Поняття ринку праці та його місце в соціальній сфері	7	2	2		3	7	1			6
Тема 2. Інфраструктура ринку праці	10	4	2		4	10				10
Тема 3. Попит на ринку праці: сутність, структура, фактори впливу	7	2	2		3	7	1	1		5
Тема 4. Пропозиція на ринку праці: сутність, структура, фактори впливу	7	2	2		3	7	1	1		5
Тема 5. Внутрішньофірмовий ринок праці	7	2	2		3	7				7
Тема 6. Незареєстрований ринок праці	7	2	2		3	7				7
Тема 7. Сегментація та гнучкість ринку праці	7	2	2		3	7	1			6
Разом за змістовим модулем 1	52	16	14	0	22	52	4	2		46
Змістовий модуль 2. Забезпечення зайнятості населення в системі функціонування ринку праці										
Тема 8. Зайнятість населення як соціально-економічна категорія	9	4	2		3	9	1			8
Тема 9. Безробіття: сутність, форми, соціально-економічні наслідки	7	2	2		3	7				7
Тема 10. Державне регулювання ринку праці та соціальна політика у сфері зайнятості населення	7	2	2		3	7	1			6
Тема 11. Правове забезпечення ринку праці	7	2	2		3	7				7
Тема 12. Соціальне страхування населення на випадок безробіття	10	2	4		4	10	1	1		8
Тема 13. Роль і функції державної служби зайнятості України*	7	2	2		3	7				7
Тема 14. Аналіз і	7	2	2		3	7	1	1		5

прогнозування зайнятості на ринку праці										
Тема 15. Особливості національного ринку праці	7	2	2		3	7				7
Тема 16. Міжнародні стандарти у сфері зайнятості населення	7	2	2		3	7				7
Разом за змістовим модулем 2	68	20	20	0	28	68	4	2		62
Разом за модулем 1	120	36	34		50	120	8	4		108

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

**5. Теми практичних занять з навчальної дисципліни
«Політика зайнятості та ринок праці»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
МОДУЛЬ 1.			
Змістовий модуль 1. Ринок праці в соціально-економічній системі держави			
1	Тема 1. Поняття ринку праці та його місце в соціальній сфері	2	
2	Тема 2. Інфраструктура ринку праці	2	
3	Тема 3. Попит на ринку праці: сутність, структура, фактори впливу	2	1
4	Тема 4. Пропозиція на ринку праці: сутність, структура, фактори впливу	2	1
5	Тема 5. Внутрішньфірмовий ринок праці	2	
6	Тема 6. Незареєстрований ринок праці	2	
7	Тема 7. Сегментація та гнучкість ринку праці	2	
	Разом за змістовим модулем 1	14	2
Змістовий модуль 2. Забезпечення зайнятості населення в системі функціонування ринку праці			
8	Тема 8. Зайнятість населення як соціально-економічна категорія	2	
9	Тема 9. Безробіття: сутність, форми, соціально-економічні наслідки	2	
10	Тема 10. Державне регулювання ринку праці та соціальна політика у сфері зайнятості населення	2	
11	Тема 11. Правове забезпечення ринку праці	2	
12	Тема 12. Соціальне страхування населення на випадок безробіття	4	1
13	Тема 13. Роль і функції державної служби зайнятості України	2	
14	Тема 14. Аналіз і прогнозування зайнятості на ринку праці	2	1
15	Тема 15. Особливості національного ринку праці	2	
16	Тема 16. Міжнародні стандарти у сфері зайнятості населення	2	
	Разом за змістовим модулем 2	20	2
	Разом за модуль 1	34	4

7. Самостійна робота навчальної дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
МОДУЛЬ 1.			
Змістовий модуль 1. Ринок праці в соціально-економічній системі держави			
1	Тема 1. Поняття ринку праці та його місце в соціальній сфері	3	6
2	Тема 2. Інфраструктура ринку праці	4	10
3	Тема 3. Попит на ринку праці: сутність, структура, фактори впливу	3	5
4	Тема 4. Пропозиція на ринку праці: сутність, структура, фактори впливу	3	5
5	Тема 5. Внутрішньофірмовий ринок праці	3	7
6	Тема 6. Незареєстрований ринок праці	3	7
7	Тема 7. Сегментація та гнучкість ринку праці	3	6
	Разом за змістовим модулем 1	22	46
Змістовий модуль 2. Забезпечення зайнятості населення в системі функціонування ринку праці			
8	Тема 8. Зайнятість населення як соціально-економічна категорія	3	8
9	Тема 9. Безробіття: сутність, форми, соціально-економічні наслідки	3	7
10	Тема 10. Державне регулювання ринку праці та соціальна політика у сфері зайнятості населення	3	6
11	Тема 11. Правове забезпечення ринку праці	3	7
12	Тема 12. Соціальне страхування населення на випадок безробіття	4	8
13	Тема 13. Роль і функції державної служби зайнятості України	3	7
14	Тема 14. Аналіз і прогнозування зайнятості на ринку праці	3	5
	Тема 15. Особливості національного ринку праці	3	7
	Тема 16. Міжнародні стандарти у сфері зайнятості населення	3	7
	Разом за змістовим модулем 2	28	62
	Разом за модуль 1	50	108

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За основними дидактичними завданнями в рамках вивчення дисципліни використовуватимуться методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок. За джерелом знань використовуватимуться словесні, наочні та практичні методи навчання. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності здобувачів освіти використовуватимуться проблемний, евристичний, дослідницький, репродуктивний методи навчання.

Навчання здійснюється за кредитно-модульною системою організації навчального процесу.

Основними формами навчання з дисципліни є читання лекцій, участь у

семінарських заняттях, виконання практичних завдань, індивідуальних завдань, самостійна робота.

В рамках вивчення дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці» передбачено проведення:

– лекцій. За структурою заплановані лекції можливо поділити на вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі. Для проведення лекцій використовується мультимедійний комплекс для наочного відображення представленого матеріалу;

– практичні та семінарські заняття передбачають засвоєння теоретичних положень і набуття практичних навичок з формування стратегії розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Також, за необхідності, здійснюється тестування всіх здобувачів освіти групи за відповідною темою. В кінці заняття викладач підсумовує виконану роботу і дає завдання для підготовки до наступного практичного заняття;

– самостійна робота здобувачів освіти буде проводитися з використанням різноманітних дидактичних методів навчання. Вона полягає в опрацюванні матеріалів лекцій, а також у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів при підготовці до практичних і семінарських занять та модульного і підсумкового контролю.

При вивченні дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці» передбачено можливість широкого застосування дистанційних технологій навчання. Використання технологій дистанційного навчання в Уманському НУС регламентується положенням «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Матеріали дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці» розміщені на платформі Moodle: URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=2372>. У разі запровадження дистанційного навчання лекційні, практичні і семінарські заняття проводяться в форматі відеоконференції з використанням платформ: Zoom, Google Meet, Moodle тощо.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70, які розподіляються наступним чином:

- активність роботи протягом семестру не може перевищувати 48 балів;
- виконання модульних завдань (3 модулі) – не більше 22 балів.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів освіти є:

1. Систематичність та активність роботи на практичних і семінарських заняттях;
2. Виконання модульних завдань.

1. При контролі систематичності та активності роботи на практичних і семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у

відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, правильність вирішення ситуаційних завдань на практичному занятті або написання письмового контролю на семінарському занятті; результати бліц-опитування.

Система оцінювання активності роботи:

а) відповідь з питань семінарів – 0; 1 бал.

б) змістовні доповнення при обговоренні питань семінарів – 1 бал.

в) бліц-опитування – 0; 1 бал.

г) вирішення ситуаційних завдань або письмовий контроль – 0; 1 бали.

2. При контролі виконання модульних завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули здобувачі освіти після опанування тем певного модуля. Модульний контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання письмово або з використанням платформи MOODLE.

Система оцінювання виконання завдань модуля: – 0 - 6 балів.

За використання недозволених джерел і підказок здобувач освіти отримує 0 балів.

Бали за наукову роботу – представлення результатів науково-дослідних робіт: уч-асть у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах, публікація наукових статей, тез доповіді на конференції – 1-10 балів.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці» здійснюється у формі екзамену.

На екзамен виноситься 2 теоретичних питання та ситуативне завдання. Виконання екзаменаційного завдання повинно носити виключно самостійний характер. За вірну відповідь на кожне із двох теоретичних питань нараховується 10 балів. За правильне рішення ситуаційного завдання додається ще 10 балів. Тобто максимально за екзамен можна отримати 30 балів.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ

В основу рейтингового оцінювання знань закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач освіти за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи тощо). Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

**Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти при формі контролю «екзамен»
з дисципліни „Політика зайнятості та ринок праці”
(денна форма навчання)**

	Поточний (модульний) контроль																	Бали за науково-дослідну роботу	Підсумковий контроль	Сума					
Змістовий модуль	Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2																
Тема	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	МК 1	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	T 15	T 16	МК 2							
Кількість балів за видами робіт всього:	3	3	3	3	3	3	3	6	3	3	3	3	3	3	3	3	3	6	10	30	100				
В т.ч.: активність на практичних заняттях	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2	2	2	2	2					2			
виконання самостійної роботи	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1					1			

**Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти при формі контролю «екзамен»
з дисципліни „Політика зайнятості та ринок праці”
(заочна форма навчання)**

	Поточний (модульний) контроль																	Бали за науково-дослідну роботу	Підсумковий контроль	Сума						
Змістовий модуль	Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2																	
Тема	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	МК 1	T 8	T 9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	МК 2								
Кількість балів за видами робіт всього:	3	3	3	3	3	3	3	6	3	3	3	3	3	3	3	3	3	6	10	30	100					
В т.ч.: активність на практичних заняттях			2	2										2		2										
виконання самостійної роботи	3	3	1	1	3	3	3			3	3	3	3	1	3	1	3					3				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

12. Методичне забезпечення

1. Коротєєв М.А. Методичні вказівки для проведення практичних і семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення». Умань, 2024. 33 с.

2. Коротєєв М.А. Методичні вказівки для виконання контрольної роботи з дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення». Умань, 2024. 33 с.

3. Коротєєв М.А. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни “Політика зайнятості та ринок праці” для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення». URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/>

13. Рекомендована література

Базова

1. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Легомінова С.В., Ромащенко О.С., Хлевицька Т.Б. Соціально-трудові відносини та економіка праці: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2019. 167с.

2. Гнатенко І., Рубежанська В. Національний ринок праці: ключові аспекти державного регулювання: монографія. Харків:СГ НТМ «Новий курс». 2019. 248 с.

3. Ільч Л. М.Структурні трансформації транзитивного ринку праці України: монографія. – К.: Алерта, 2017. – 608 с.

4. Костючков С. К. Основи соціальної держави та громадянського суспільства: Навчальний посібник. Херсон: Айлант, 2016. 256 с.

5. Мельник І.О., Олійник Т.Г., Горобченко О.А. Соціальна економіка: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового ступеня освітнього спеціальності 051 «Економіка». Миколаїв, 2018. 67 с.

6. Назарова Г. В., Гончарова С. Ю., Сотнікова Ю. В., Аграмакова Н. В. Соціальна економіка: навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 285 с.

7. Позднякова Л. О., Гриценко Н. В. Управління трудовим потенціалом: Конспект лекцій. – Харків: УкрДУЗТ, 2019. – Ч. 1. – 72 с.

8. Ринок праці: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Економіка праці та управління персоналом» / Є.А. Удовицька, Т.В.Павленко, Т.П.Лободзинська; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 217 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 68 с.

9. Соціально-трудовий потенціал: формування, забезпечення та розвиток у підвищенні економічної безпеки : [монографія] / [В. М. Нижник та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Нижника В. М. Хмельницький : ХНУ, 2018. - 607 с.

Допоміжна

10. Грішнова О. А. Людський розвиток : навч. посіб. – Київ : КНЕУ, 2006. – 308 с.

11. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник / [А.М. Колот, О.А. Грішнова, О.О. Герасименко та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. К.: КНЕУ, 2009. 711 с.

12. Кодекс законів про працю України – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
13. Методика вимірювання регіонального людського розвитку / за ред. Е. М. Лібанової. Київ : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи, 2012. 50 с.
14. Населення України: демографічні складові людського розвитку / за ред. О. М. Гладуна. Умань : Видавець "Сочінський", 2015. 180 с.
15. Nesterchuk Y., Korotieiev M., Cherneha I., Sokoliuk S., Zharun O. and Blenda N. Formation of Productive Employment of Labor Potential by Diversifying the Rural Economy. Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference, IBIMA 2020: Education Excellence and Innovation Management: A 2025 Vision to Sustain Economic Development during Global Challenges. 1-2 April 2020, Seville, Spain, P. 14252-14258. (Scopus & Web of Science).
16. Про зайнятість населення : Закон України № 5067 від 05.07.2012 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>.
17. Про оплату праці : Закон України № 440 від 14.01.2020 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95%80#Text>.
18. Про колективні договори і угоди : Закон України № 341 від 05.12.2019 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>.
19. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року "Про Стратегію людського розвитку" : Указ Президента України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#Text>
20. Соколюк С.Ю., Чернега І.І., Жарун О.В., Коротєєв М.А., Тупчій О.С. Формування інноваційного проекту шляхом прийняття ефективних управлінських рішень. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2021. Вип 98. Ч. 2: Економічні науки. С. 203-211.
21. Соколюк С.Ю., Прокопчук О.Т., Чернега І.І., Тупчій О. С., Жарун О.В., Коротєєв М.А. ANALYSIS OF THE LABOR MARKET AND DIRECTIONS FOR IMPROVING THE SYSTEM OF SOCIAL PROTECTION AND SOCIAL SECURITY IN UKRAINE *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2024. Випуск 104. Частина 2. С. 202-212.
22. Уланчук В. С., Соколюк С. Ю., Жарун О. В., Коротєєв М. А., Непочатенко О. А. Економетричні підходи до прогнозування фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку регіону. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2021. Вип. 99. Ч. 2 : Економічні науки. С. 163-171.*
23. Уланчук В.С., Соколюк С.Ю., Жарун О.В., Чернега І.І. Коротєєв М.А., Тупчій О.С., Бленда Н.О. IMPACT OF WAR ON THE QUALITY OF PEOPLE'S LIFE *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.». Випуск 103 Частина 2. С. 29-39.*

24. Чернега І.І., Бленда Н.О., Непочатенко О.А., Коротєєв М.А., Мальована М.М., Пономарьова М.С. Основи формування соціального підприємництва як сучасної форми господарювання. «Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Техніка», Серія «Фізико-математичні науки»)» Випуск № 1(1) 2022. С 168-179.

25. Уланчук В.С., Соколук С.Ю., Жарун О. В., Коротєєв М.А., Тупчій О. С. Аналіз проблеми безробіття в Україні в аспекті соціально-економічної безпеки. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2022. Вип. 100. Ч. 2 : Економічні науки. С. 170--178.

Інформаційні ресурси

26. Державна служба статистики України URL : <https://ukrstat.gov.ua/>

27. Державна служба зайнятості України URL : <http://www.dcz.gov.ua>

28. Державна служба України з питань праці URL : <https://dsp.gov.ua/>

29. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України URL : <https://idss.org.ua/>

30. Міжнародна організація праці (МОП) URL : www.ilo.org.

31. Міністерство соціальної політики України URL : <https://www.msp.gov.ua/>

32. Human Development Reports URL : <https://hdr.undp.org/>

15. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни «Політика зайнятості та ринок праці» або її окремого компонента можливе за умов участі здобувача в програмі академічної мобільності (навчання в інших ЗВО) відповідно до Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/FVKB>); Положення про організацію освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/Mq6O>); Положення про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/npO1>); Положення про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/BWV3>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, платформи онлайн-курсів, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у студентських наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють

навчальний матеріал навчальної дисципліни, тощо) що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньої програми.

Участь у програмах здобуття неформальної та інформальної освіти регламентує Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті <https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>

16. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності учасниками освітнього процесу є:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовують в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, здобувачам освіти настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти регулюється Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/D1iS>) та Кодексом академічної доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>).

17. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК.

Зміни, внесені до робочої програми на 2024-2025 навчальний рік, охоплюють:

1. В розділі мета та завдання навчальної дисципліни внесені зміни відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою УНУС протокол № 1 від 08.10.2020, зі змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол №8, та введеного в дію наказом ректора від 11.07.2024 №01-16/18/од. (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/iERg>).
2. Оновлення змістового наповнення тем.
3. Корегування у розподілі балів які отримують здобувачі освіти за практичні заняття та самостійну роботу.
4. Оновлення переліку рекомендованої літератури.